

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2016-2017

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL DE ISTORIE, ARHEOLOGIE ȘI MUZEOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licenta
1.6. Programul de studii	Istorie

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	APARIȚIA CIVILIZAȚIILOR AGRICOLE DIN VECEHA EUROPĂ		2.2. Cod disciplină	I.3202			
2.3. Titularul activității de curs	Conf. Dr. Mihai Gligor						
2.4. Titularul activității de seminar							
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	II	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	24	3.3. seminar/laborator	
3.4. Total ore din planul de învățământ	24	din care: 3.5. curs	24	3.6. seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					41
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					8
Examinări					2
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual	101
3.8 Total ore din planul de învățământ	24
3.9 Total ore pe semestru	125
3.10 Numărul de credite	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Preistorie generală, Introducere în arheologie
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală, hărți, laptop, videoproiector, ppt
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>Competențe teoretice, operaționale și creatoare vizând conceptele, metodologia, problematica și conținuturile actuale din domeniul Istorie. Studiul și cercetarea interdisciplinară, utilizarea corectă a conceptelor domeniului de bază și ale domeniilor conexe.</p> <p>Competențe de lectură activă și interpretare critică specifice studiului avizat.</p> <p>Competențe de autoevaluare, disponibilitate pentru formarea continuă în sens interdisciplinar. Stăpânirea limbajului de specialitate și capacitatea de a comunica audienței de specialiști și nespecialiști rezultatele proiectelor, motivația deciziilor, concluziile evaluărilor, direcțiile acțiunilor viitoare.</p>
Competențe transversale	<p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă</p> <p>CT3. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul urmărește aprofundarea cunoștințelor în legătură cu problematica ridicată de procesul neolitizării Europei de sud-est și centrale, în contextul sfârșitului mezoliticului și al “revoluției neolitice” din mediul “Semilunei Fertile”. Familiarizarea studenților cu amplele fenomene culturale pe care le-a presupus impunerea strategiilor de subzistență de tip neolitic în zona europeană, cu dezvoltarea entităților culturale din spațiul mediteranean-balcano-dunărean.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>Însușirea de competențe privind: cunoașterea creației materiale și spirituale ale civilizațiilor Vechii Europe; compararea civilizației neolitice balcanice (civilizația Vechii Europe) cu civilizațiile contemporane din Europa Occidentală; surprinderea evoluției civilizațiilor neolitice și eneolitice din zona dunăreană și a bazinului carpatic și relațiile cu arealele culturale periferice.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>C1. Probleme de cronologie și terminologie privind epoca neolitică și eneolitică. Caracteristicile generale ale perioadei.</p> <p>1.1. Contribuția științelor (fizica, chimia, științele naturii) la cronologia absolută a neoliticului și eneoliticului.</p> <p>1.2. Matriliniaritate și matrifocalizare. Demografie arheologică</p> <p>1.3. Migrație, difuziune, aculturație.</p>	<p>Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație</p>	2
<p>C2. Epipaleolitic și/sau mezolitic ? Mediul Europei Centrale și de Est la sfârșitul Holocenului.</p> <p>2.1. Economia de subzistență. Comunitățile de pescari-vânători-culegători.</p> <p>2.2. Cultura Lepenski Vir-Schela Cladovei.</p> <p>2.3. Cultura materială și spirituală. Capetele de piatră. Sanctuarele</p>	<p>Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație</p>	2
<p>C3. Neoliticul aceramic. „Semiluna fertilă”</p> <p>3.1. Pre Pottery Neolithic A-B. Cultura materială</p>	<p>Expunere, prezentare Power Point, interogări,</p>	2

3.2. Sedentarismul și primele sate. Domesticirea animalelor și cultivarea plantelor. 3.3. Principalele situri și descoperiri: Hallan Çemi, Körtek Tepe, Çayönü, Nevalı Çori, Göbekli Tepe, Catalhöyük	conversație	
C4. Neoliticul timpuriu și problemele neolitizării. Principalele stațiuni arheologice și descoperirile semnificative. 4.1. Donja Branjevina 4.2. Gura Baciului-Cârcea-Ocna Sibiului 4.3. Complexul Starčevo-Criș	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C5. Procese etno-culturale la geneza neoliticului dezvoltat, târziu și a eneoliticului. Faciesuri, grupuri, culturi și complexe culturale în spațiul intracarpatic. 5.1. Cultura: Vinča, Pișcolt, Lumea Nouă, Turdaș, Iclod 5.2. Cultura: Foeni, Petrești, Tiszapolgár, Decea Mureșului 5.3. Cultura: Bodrogkeresztúr, toartele pastilate	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C6. Civilizațiile neolitice și eneolitice est-carpatiche. 6.1. Cultura ceramicii liniare 6.2. Cultura Precucuteni 6.3. Cultura Cucuteni	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C7. Neoliticul și eneoliticul la Sud de Carpați 7.1. Dudești, Sălcuța, Hamangia 7.2. Boian, Vădastra 7.3. Gumelnița	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C8. Ocupații și meșteșuguri neolitice 8.1. Agricultori și crescători de animale neolitici 8.2. Olăritul. 8.3. IMDA, industria litică	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C9. Elemente de cultură materială a comunităților neolitice 9.1. Surse de materii prime și strategii de exploatare 9.2. Apariția sistemului de schimb. Spondylus Gaederopus 9.3. Rute de comerț.	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C10. Culturile neolitice și eneolitice din Balcani 10.1. Vinča 10.2. Karanovo 10.3. Dimini	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C11. Civilizațiile neolitice ale Europei Centrale și Occidentale. 11.1. LBK – cultura ceramicii liniare. Cultura Michelsberg 11.2. Culturile din Bazinul Carpatic: Tisa, Herpály, Lengyel 11.3. Cultura Bükk	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2
C12. Credințe și idei religioase. Cultul fecundității și fertilității 12.1. Plastica antropomorfă și zoomorfă. Protomele și vasele miniaturale 12.2. Complexe de cult 12.3. Temple și sanctuare	Expunere, prezentare Power Point, interogări, conversație	2

Bibliografie

- Alaiba, R. (2007): *Complexul cultural Cucuteni-Tripolie. Meșteșugul olăritului*, Ed. Junimea, Iași.
- Andrescu, R. R. (2002): *Plastica antropomorfă gumelnițeană. Analiză primară*, Muzeul Național de Istorie a României, Monografia III, București.
- Bellwood, P. (2005): *First Farmers. The Origins of Agricultural Societies*, Blackwell Publishing.
- Bem, C. (2000-2001): *Noi propuneri pentru schiță cronologică a eneoliticului românesc*. Pontica, XXXIII-XXXIV, 25-121.
- Bem, C. (2007): *Traian-Dealul Fântânilor. Fenomenul Cucuteni A-B*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște.
- Gligor, M. (2009): *Așezarea neolitică și eneolitică de la Alba Iulia-Lumea Nouă în lumina noilor cercetări*, Ed. Mega, Cluj-Napoca.
- Gligor, M. (2014): *Începuturile eneoliticului timpuriu în Transilvania: o abordare Bayesiană*. Analele Banatului, SN, XXII, 91-105.
- Hansen, S. (2007): *Bilder vom Menschen der Steinzeit. Untersuchungen zur anthropomorphen Plastik der Jungsteinzeit und Kupferzeit in Südosteuropa*, Teil I-II, Verlag Philipp von Zabern, Mainz.
- Hașotti, P. (1997): *Epoca neolitică în Dobrogea*, Constanța.
- Hegedüs, K., Makkay, J. (1991): *Vésztő-Mágor. Un habitat de la culture de la Tisa*, în *Les agriculteurs de la grande plaine Hongroise*, Dijon, 93-111.

Hodder, I. (1990): *The domestication of Europe. Structure and contingency in Neolithic societies*, Blackwell, Oxford.

Kalicz, N., Raczky, P. (1991): *Berettyóújfalu-Herpály. Un habitat de la culture de Herpály*, în *Les agriculteurs de la grande plaine Hongraise*, Dijon, 113-134.

Jeunesse, Ch. (2010): *Die Michelsberger Kultur*, in Cl. Lichter (Ed.), *Jungsteinzeit im Umbruch. Die "Michelsberger Kultur" und Mitteleuropa vor 6.000 Jahren*, Karlsruhe, 46-55.

Lazarovici, Gh. (1979): *Neoliticul Banatului*, BMN, IV, Cluj-Napoca.

Lazarovici, Gh., Maxim, Z. (1995): *Gura Baciului. Monografie arheologică*, Cluj-Napoca.

Lazarovici, C. M., Lazarovici, Gh. (2006): *Arhitectura neoliticului și epocii cuprului din România. (I) Neoliticul*, Ed. Trinitas, Iași.

Lazarovici, C. M., Lazarovici, Gh. (2007): *Arhitectura neoliticului și epocii cuprului din România. (II)*, Ed. Trinitas, Iași.

Lazarovici, Gh. (2009): *Ritualuri de fundare/întemeiere și abandonare în neolitic*, în G. Bodi (Ed.), *In medias res praehistoriae. Miscellanea in honorem annos LXV peragentis Professoris Dan Monah oblata*, Ed. Universității "Al. Ioan Cuza", Iași, 239-287.

Lazarovici, Gh., Drașovean, Fl., Maxim, Z. (2001): *Parța*, Vol. I.1-I.2, Ed. Waldpress, BHAB, XIII, Timișoara.

Lichter, Cl. (Ed.) (2007): *Vor 12.000 Jahren in Anatolien. Die ältesten Monumente der Menschheit*, Karlsruhe.

Mantu, C. M. (1998): *Cronologia absolută a culturilor neolitice din România și relațiile cu lumea egeo-anatoliană*. Cercetări istorice, XVII/1, Iași, 86-100.

Mellaart, J. (1968): *Catal Hüyük*, Thames and Hudson.

Monah, D. (1997): *Plastica antropomorfă a culturii Cucuteni*, Piatra-Neamț.

Monah, F., Monah, D. (2008): *Cercetări arheobotanice în tell-ul calcolitic Poduri-Dealul Ghindaru*, Bibliotheca Memoriae Antiquitatis, XIX, Piatra-Neamț.

Parkinson, W. A., Duffy P. R. (2007): *Fortifications and Enclosures in European Prehistory: A Cross-Cultural Perspective*, in *Journal of Archaeological Research*, 15, p. 97-141.

Petrescu-Dîmbovița, M., Văleanu, M. C. (2004): *Cucuteni-Cetățuie. Monografie arheologică*, BMemAntiq XIV, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra-Neamț.

Paul, I. (1992): *Cultura Petrești*, Ed. Museion, București.

Tilley, C. (1996): *An Ethnography of the Neolithic. Early prehistoric societies in southern Scandinavia*, Cambridge University Press.

Ursulescu, N. (2007): *Neoliticul și eneoliticul României în contextul Europei și al Orientului Apropiat*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași.

Vlassa, N. (1976): *Neoliticul Transilvaniei*, Cluj-Napoca.

Voinea, V. M. (2005): *Ceramica complexului cultural Gumelnița-Karanovo VI. Fazele A1 și A2*, Constanța.

Whittle, A. (2003): *The archaeology of people. Dimensions of neolithic life*, Routledge Publishing, London and New York.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Competențele profesionale și transversale, ariile de conținut și creditele alocate sunt în concordanță cu obiectivele programului de studii

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea cunoștințelor acumulate, însușirea noțiunilor specifice disciplinei, coerența logică în expunerii	Examen oral	100%
10.5 Standard minim de performanță: însușirea cunoștințelor de bază dobândite la curs; capacitatea de a opera cu noțiunile specifice disciplinei			
Demonstrarea competențelor în:			

Data completării
25.09.2016

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
27.09.2016

Semnătura directorului de departament